

A. Jodłowski, J. Wiewiórka

Wieliczka, pow. Kraków

Informator Archeologiczny : badania 1, 293-295

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ułamków ceramiki całkowicie obtaczanej, gliniane przęśliki, fragment górnej części żarna rotacyjnego, 1 tygiel odlewniczy, przedmioty żelazne (noże, raki, łańcuch z guzem, sprzężkę, skobel), przedmioty kościane i rogowe (igły, 2 fragmentarycznie zachowane grzebienie, zdobioną pochewkę do grzebienia), a także dużą ilość kości zwierząt domowych, niekiedy i dzikich, oraz szczątki ryb.

W tym samym poziomie osadniczym, między chatą i wałem, odkryto warstwę spalonego zboża z resztkami zwęglonych konstrukcji.

Zakończenie prac przewidziane jest w roku przyszłym.

W I E L I C Z K A, pow. Kraków

Muzeum Żup Krakowskich

Badania prowadził mgr A. Jodłowski, J. Wiewiórka, finansowało Muzeum Żup Krakowskich.

Przy budowie pawilonu PSS natrafiono na drewnianą obudowę w formie studni. Badania o charakterze archeologiczno-geologicznym wykazały, że jest to zespół urządzeń solankowych składający się ze studni-szybu solankowego, odstojnika, rynny drewnianej i dwóch słupów wkopanych w ziemię. Cały zespół wystąpił na głęb. 1,70 m od obecnej powierzchni gruntu.

S z y b w rzucie poziomym posiadał kształt kwadratu o wym. 1,4 x 1,4 m, a jego głęb. wynosiła 6,5 m. Obudowę ścian szybu stanowiły grube półokrągłaki dębowe o średnicy do 34 cm układane na zrąb, wzmocnione w narożnikach czterema pionowo ustawionymi słupami. Słupy pionowe rozpierane były w odległościach

1,3 - 1,8 m dodatkowymi belkami rozporowymi odpowiednio zaciosanymi i wsuwanymi na tzw. zawód. Szpary powstałe między bierwionami w ścianach uszczelniane były cienkimi listwami drewnianymi. Jest to górniczy system obudowy spotykany jeszcze dziś w starych szybkach kopalni soli w Wieliczce.

O d e t o j n i k znajdował się w odległości 1 m na południe od szybu. Był to otwór głęboki na 3,40 m obudowany trzema beczkami bez den ułożonymi pionowo jedna na drugiej, przy czym ostatnia beczka od dołu ustawiona była wewnątrz dużej kadzi bez dna. Beczki posiadały znormalizowane wymiary: wys. - 100 cm, średn. 56 - 60 cm i każda zaopatrzona była w trzy wiązania z drzewa brzozonego. Każdą o wys. 56 cm i średn. 70 cm posiadała dwa podwójne wiązania. Wszystkie klepki zarówno beczek, jak i kadzi posiadały silny zapach wanilii.

R y n n a drewniana służąca do odprowadzania solanki wystąpiła przy zachodniej ścianie szybu i skierowana była w kierunku zachodnim. Składała się z dwóch desek ustawionych do siebie pod kątem ok. 140° , które spoczywały na drewnianych podkładkach.

S ł u p y etanowiące resztki urządzenia wyciągowego, wkopane były w ziemię i obłożone kamieniami, w odległości 1,5 m na północ od szybu.

Cały zespół nakrywała ciemna ziemia zawierająca materiały z XIV - XVI w., natomiast pod nią przy północnej ścianie szybu studni wystąpiła warstwa kulturowa, od której ciągnął się wkop pod obudowę szybu. Zarówno w warstwie, jak i wkopie występowała ceramika pochodząca z XII - poł. XIII w.

Rozplanowanie poszczególnych elementów zespołu, duże zasolenie wody (2,90 g Na Cl/l), waniliowy zapach beczek (typowo

posolankowy), oraz dane geologiczne wskazują, że są to urządzenia solankowe, pochodzące z XII- poł. XIII w.

W I E L I C Z K A - patrz neolit
B O C H N I A
(okolice)

W I E L I C Z K A - pow. Kraków patrz średniowiecze
- Zamek Żupny

W I D O R A D Z , Muzeum Ziemi Wieluńskiej
pow. Wieluń w Wieluniu

Badania prowadził mgr Bogusław Abramek w okresie od 4 -19. VIII., finansowało Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu.

Tegoroczne prace badawcze miały charakter zwiadowczy i zostały potraktowane jako wstępne stadium przyszłych systematycznych badań. Obiektem badanym jest grodzisko pierścieniowate, dawna siedziba kasztelania rudzkiej, które na podstawie ceramiki zebranej z powierzchni datowane było dotychczas na wiek X - XIII. Warto nadmienić, że grodzisko w Widoradzu, jako jedyne w Polsce środkowej, posiada zachowane jeszcze ślady czterech wałów.

Prace wykopaliskowe, rozpoczęto od przedpola wału IV-go (pierwszy wał zewnętrzny) posuwając się w kierunku środka gro-